כ"ו דכתיב °שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעומר ושלש עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה וגו' : ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב *כל עיר שגגותיה גבוהין מבית הכנסת לסוף חרבה שנאמר °לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותיו וה"מ בבתים אבל *בקשקושי *ואברורי לית לן בה אמר רב אשי אנא עבדי למתא מחסיא דלא חרבה והא חרבה מאותו עון לא חרבה : ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב תחת ישמעאל ולא תחת נכרי תחת נכרי ולא תחת חבר תחת חבר ולא תחת תלמיד חכם תחת ת"ח ולא תחת יתום ואלמנה : ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב כל חולי ולא חולי מעים כל כאב ולא כאב לב כל מיחוש ולא מיחוש ראש כל רעה ולא אשה רעה : ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני אדם לבלרין אין מספיקים לכתוב חללה של רשות מאי קראה אמר רב משרשיא °שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר : *ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש לנעורת אמר רב חסדא ובו ביום ואמר רב יוסף אפי' בשבת רבי יהושע בריה דרב אידי איקלע לבי רב אשי עבדי ליה עיגלא תילתא אמרו ליה לטעום מר מידי אמר להו בתענית יתיבנא אמרו ליה ולא סבר ליה מר להא דרב יהודה דאמר *רב יהודה ילוה אדם תעניתו ופורע א"ל תענית חלום הוא ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש לנעורת ואמר רב חסדא ובו ביום ואמר רב יוסף אפי' בשבת : ואם התחילו אין מפסיקין מפסיקין לק"ש : הא תנא ליה רישא אין מפסיקין סיפא אתאן לדברי תורה דתניא °חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה א"ר יוחנן לא שנו אלא כגון ר"ש בן יוחי וחביריו שתורתן אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין לק"ש ולתפלה והתניא כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש כי תני ההיא °בעיבור שנה דאמר רב אדא בר אהבה וכן תנו סבי דהגרוניא אמר רבי אלעזר בר צדוק כשהיינו עוסקין בעיבור השנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא לקריאת שמע ולא לתפלה : **מתני'** לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה °שמא ישכח ויצא ולא הלבלר בקולמוסו ולא יפלה את כליו *ולא יקרא לאור הנר באמת אמרו החזן רואה היכן תינוקות קוראין אבל הוא לא יקרא כיוצא בו לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה : **גמ'** תנן התם לא *יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ר ברה"ר וישתה ברה"י אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר וכן

רש"י

עשרים ושש דכתיב שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעומר . אין זו שלוה וי"ג מרדו אין זו שלוה שהיו בהן מלחמות הרי כ"ה שנים ושנת כ"ו נהרג כדרלעומר והיתה בשלוה כ"ו הנותרים מכ"ב : לרומם בית אלהינו · ועל ידי כן זכינו לתת לנו גדר ביהודה : קשקושי ואברורי · *בירניות ומגדלים: רב אשי ראש ישיבה היה במתא מחסיא ומכנס מלהגביה בתיהם יותר מבהכ"נ: תחת ישמעאל · לשמשו: ולא תחת נכרי. אדומים שהיו רשעי' יותר: חבר (א) אומה מבני פרסיים: תלמיד חכם · אם יקניטנו יעניענו וכן יתום ואלמנה מפני שדמעתן מצויה : חולי . הוא חולי ארוך המגונה והולך ומתיש כח כגון אשתא וחולי הראש : כאב · הוא ההולך ובא כגון כאב שן כאב מכה : מיחוש · חששא בעלמא לפי שעה וקל : חללה של רשות · עומק לבם שהוא צריך להיות לו לב לכמה מדינות למס הקצוב ולכמה מלחמות ולכמה משפטים והכל ביום אחד : עיגלא תילתא · (ג) שלישי לבטן שהוא משובח מפני שהבהמה בקטנותה היא עדיין בכחה והולד ראשון ושני אינו בריא : והא תנא ליה רישא אם התחילו אין מפסיקין · וגבי תפלה קיימינן ולמה ליה למיהדר למיתני ואין מפסיקין לתפלה : אתאן לדברי תורה · ומילתא אחריתי נקט: חברים שעוסקין בתורה מפסיקין · תורתן לקריאת שמע דזמנה דאוריי' ובשכבך ובקומך ואין מפסיקין לתפלה : אבל אנו · הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו כ"ש שנפסיק לתפלה : עיבור שנה · שהיו עולים שבעה לעלייה ונושאין ונותנין אם השנה ראויה וצריכה להתעבר כדאמר בסנהדרין (יא:) על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה: **מתני'** שמא ישכח ויצא · משתחשך: ולא יפלה את כליו · מבער כינים מבגדיו דמתרגמינן בערתי פליתי (דברים כו) ולקמן (יב.) מפרש טעמא: ולא יקרא לאור הנר · בספר שמא יטה הנר להביא השמן לפי הפתילה שידלק יפה ונמצא מבעיר בשבת : החזן · חזן הכנסת המקרא שבעה הקורא' בתורה ופעמים שאינו יודע היכן צריכין לקרות למחר ורואה היכן קורין תינוקות של בית רבן בשבת זו והן קורין בסדר לאור הנר בבית הכנסת ויודע שהיא פרשה של שבת זו ל"א חזן מלמד תינוקות ורואה היכן יתחילו למחר והיכא יסיימו פרשיותיהן : כיוצא בו · לעשות הרחקה לעבירה אמרו : לא יאכל הזב עם הזבה · וכ"ש טהור עם הזבה : מפני הרגל עבירה · מפני שמתוך שמתיחדין יבא לבעול זבה שהיא בכרת : **גמ'** לא יעמוד אדם . ברה"י ויושיט פיו וראשו לרה"ר לאחוז כלי ולשתות גזרה שמא יוציא הכלי אליו ונמצא מתחייב חטאת : וכן

*) בדפ"א הגי' ברה"ר וכו' לרה"י

תוספות

ולא תחת חבר · פירש בקונטרס חבר פרסיים ול"נ דפרסיים היו בבבל מימות כורש כדפירש"י בפ"ב דגיטין (דף יז·) וחברים בימי רבי יוחנן אתו לבבל כדאמר בהבא על יבמתו (יבמות סג:) ועוד דאמרינן בקדושין (עב·) הראני פרסיים דומין לחיילות בית דוד הראני חברין דומין למלאכי חבלה משמע דחברי אומה אחרת היא והא דאמר בפרק ב' דגיטין (דף יז·) אתא חברא שקל שרגא מקמייהו אמר רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו למימרא דבני אדומים מעלי מפרסיים והתניא אלהים הבין דרכה וגו' ידע הקב"ה שאין ישראל יכולים לקבל רוב גזרותיו של עשו הרשע עמד והגלי' אותם לבבל לאו משום דחברים היו פרסאי אלא עיקר היו הפרסיים והחברים שביניהם היו כפופין להן ומשני הא מקמי דאתו חברי לבבל היו פרסאי מעלו מרומאי והא דקאמר או בטולך או בטולא דבר עשו בתר דאתו חברי לבבל בימי ר' יוחנן כדמוכח בהבא על יבמתו (יבמות סג:) והרשיעו את הפרסיים דרומיים מעלי מפרסאי ורש"י פירש שם דאתו חברי לבבל פרסיים בימי כורש ול"נ כדפרישי' דהא בימי רבי יוחנן אתו חברי ופרסיים בימי כורש וכדמוכח בקדושין (דף עב·) דלאו אומה אחת הן והר"ר יעקב מקורביל (ג) *מפרש דחברים היו משרתים מפרסיים דומים למלאכי חבלה לפי שלובשים בגדים שחורים ורחבים והיינו דשקל הכומר שרגא להביא לע"ז שלהן :

כגון אנו מפסיקין בין לקריאת שמע בין לתפלה · והא דאמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה *מסיר אזנו משמוע תורה וגו' וי"ל תורתו היתה אומנתו או עדיין לא היתה שעה עוברת :

כגון רבי שמעון בן יוחי וחבריו · והא דאמר לקמן (דף לג:) כי הוה מטי *(זמן תפלה) לביש ומכסי ומצלי הוא °מצלי היינו ק"ש :

בעיבור שנה · שלא יתקלקלו המועדות :

שמא ישכח ויצא · אליבא דרבא דאמר לא גזרי גזירה לגזירה אין לפרש שמא ישכח המחט דאפילו יצא ליכא איסור דאורייתא כדאיתא בפ"ב דב"ק (דף כו:) הכיר בה ושכחה לענין שבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה אלא שמא ישכח את המחט להצניעו עד שיהיה שבת ולבסוף כשיזכור את המחט ישכח שהוא שבת ויצא :

לא יעמוד אדם ברה"ר וישתה ברה"י · בהמוצא תפילין (עירובין דף צט·) מוקי לה בחפצים הצריכים לו ודברי הכל פי' אפי' רבנן דאמרי עומד אדם בר"ה ומטלטל ברה"י הכא מודו דכיון דצריך לשתות איכא למיחש שמא יביאם אצלו וא"ת השתא נמי כי יכניס ראשו ורובו אמאי שרי הא מפיק מרה"י לרה"ר שלוקח ברה"י ונחית בבטנו ברה"ר דהכי אמר התם השתין מים ורק חייב חטאת ויש לומר דבליעתו היינו הנחתו ואין לחוש במה ששוב נכנסים לתוך מעיו כדאמר (לקמן דף פ·) הואיל דיו לכתוב ב' אותיות וכתבן כשהוא מהלך חייב דכתיבתן זו היא הנחתן ואתי שפיר הא דפרק אמרו לו (כריתות דף יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוליכו בפיו חייב והשתא היכי תני ר"מ הולכה דלא מחייב עלה עד שתנוח במעיו בהדי הנהו דמחייב

רבינו חננאל

וכל עיר שגגותיה גבוהות מבהכ"נ סופה ליחרב שנאמר לרומם בית אלהינו ולהעמיד את חרבותיו . אמר רב אשי [אנא] עבדי למתא מחסיא שהגבהתי [את בית] הכנסת למעלה מכל גג דלא ליחרב מהאי עון *)לעולם: אמר רב תחת נכרי ולא תחת ישמעאל. תחת ישמעאל ולא תחת חבר שהן רעים כדגרסי' ביבמות (סג:) תחת חבר ולא תחת ת"ח . כלומר אין בו כח להציל מיד הרשעים בזרוע רמה . וכ"ש יתום ואלמנה : אמר רב כל חולי ולא חולי מעיים . כל כאב ולא כאב לב . כל מחוש ולא מחוש ראש : אמר רב יפה תענית לחלום כאש בנעורת . אמר רב חסדא ובו ביום אמר רב יוסף ואפי' בשבת . ואינו תענית חלום . זה שאמר רב לוה אדם תעניתו ופורע אלא שקבל עליו מעצמו להתענות בו . ואפי' אם אירע בו אונס לוה ופורע . ודייקינן מהא דגרסי' בתעניות צערא קביל עליה כי הא שטעי' היכא דאירע בו [אונס] . אמר רב לוה אדם תעניתו ופורע ותענית חלום בין כך ובין כך לא: **אם** התחילו אין מפסיקין (בו) [כו']. ואוקימנא סיפא איצטריך לדברי תורה . דתניא חברים שהיו עסוקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה . א"ר יוחנן לא שנו אלא כגון רשב"י וחביריו שתורתן אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין אפי' לתפלה והא דתניא כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש ההיא בעיבור שנה תניא דא"ר אלעזר ב"ר צדוק כשהיינו עסוקים בעיבור שנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא לק"ש ולא לתפלה: **מתני'** לא יצא החיים במחטו סמוך לחשכה כו'. ירושל' [לעיל בהלכה ב'] ממה דתנינן מנחה ותני לה ר' חייא חשיכה . הדא אמר אפילו חשיכה דתנינן בתרה מנחה היא : **תנן** התם בסוף עירובין לא יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ר ולא ברה"ר וישתה ברשות היחיד אא"כ הכניס ראשו ורובו למקום ששותה

*) אולי כיון רבינו בתיבת לעולם למש"כ התוס' בחידושיו לשבת בתוספת שעשה רב אשי שלא תחרב היינו שלא תהא נשארת בחורבנה לעולם כשעתיד הקב"ה לחזור בתי צדיקים לישובן וכדאיתא בברכות נ"ח ב' תחזור גם היא לישובה . והיינו דכתיב ולהעמיד את חרבותיו ע"ש ודו"ק :

עין משפט נר מצוה

סח א מיי' פ"א מהל' תפלה הל' ב טוש"ע א"ח סי' קז סעיף ב :
סט ב טוש"ע שם :
ע ג מיי' פ"א מהלכות תענית הלכה יב סמג עשין דרבנן ג טוש"ע א"ח סי' רכ סעיף ב [וברי"ף כאן ובפ"ק דתענית ד' קע"ב. וברא"ש כאן ובפ"ק דברכות סי' ה' ובפ"ק דתעני' סי' טז]:
עא ד מיי' שם טוש"ע או"ח סי' תקסח סעיף ב:
עב ה מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סי' רפח סעיף ד :
[בלשון ישמעאל מגדל] ואמר רבינו יעקב דהכי גגין דידן כקשקושי דמיין לפי שאין משתמשין עליהן כמו שהיו רגילין להשתמש על גגותיהן בימי חכמים ולפ"ז א"צ להגביה בהכ"נ יותר משאר גגין [תו"י]
עג ו מיי' פ"ד מהלכות נדרים הלכה טז סמג לאוין רמב טוש"ע א"ח סי' תקסח סעיף ג :
עד ז ח מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ה ופ"ו מהל' תפלה הל' ח סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' קו סעי' ג :
עה ט מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ה :
[וכך מפרש הערוך בערך חבר]
עו י מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנב סעיף ו :
עז כ מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה ב סמג שם טוש"ע א"ח סי' שנ סעיף א :
[לעיל יו"ד.]
[נ"ל עידן צלויי]

מסורת הש"ס

[ס' בניניס בעשון לגוי]
[גי' הערוך אברואי פי' חומת העיר בלשון פרסי]
תענית יב: ע"ש
[ע' תוס' לקמן כד. ד"ה תעני']
[לקמן קמט.]
עירובין כ. ע"ש צט. ע"ש

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חבר אומה. נ"ב דף מ"ה ע"א מבני פרסיים אומה שהיה... (ב) ד"ה עגלא תלתא שלישי. נ"ב ועיין בעירובין דף סג. ... (ג) תוס' ד"ה ולא תחת וכו' והר"ר יעקב מפרש לחברים כומרים מפרסיים דומי' למלאכי חבלה:

גליון הש"ס גמ' חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש. עי' מ"ק ט ע"ב תוס' ד"ה כאן במצוה וכו' וצ"ע ועמד בזה הרא"ה בתשובותיו : מתני' שמא ישכח ויצא. עיין לעיל ג ע"א תוס' ד"ה עקירת גופו : תוס' ד"ה כגון ר"ש וחבריו . מצלי היינו קריאת שמע. עיין ברכות טו ע"א תוס' ד"ה אמן :

וכן בגנת *איבעיא להו כרמלית מאי אמר אביי היא היא רבא אמר *היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אמר אביי מנא אמינא לה דקתני וכן בגנת מאי גת אי רשות היחיד תנינא אי רשות הרבים תנינא אלא לאו כרמלית רבא אמר וכן בגנת לענין מעשר וכן אמר רב ששת וכן בגנת לענין מעשר *דתנן שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן ופטור דברי ר' מאיר ר' אלעזר בר' צדוק מחייב וחכ"א על החמין חייב על הצונן פטור *מפני שהוא מחזיר את המותר תנן לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא מאי לאו דתחובה לו בבגדו לא דנקיט ליה בידיה ת"ש לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו מאי לאו בערב שבת לא כי תניא ההיא בשבת והתניא לא יצא החייט במחטו התחובה בבגדו בע"ש עם חשיכה הא מני רבי יהודה היא דאמר אומן דרך אומנתו חייב *דתניא לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו ולא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבאזנו ולא גרדי באירא שבאזנו ולא צבע בדוגמא שבצוארו ולא שולחני בדינר שבאזנו ואם יצא פטור אבל אסור דברי ר"מ ר' יהודה אומר אומן דרך אומנתו חייב ושאר כל אדם פטור תני חדא לא יצא הזב בכיסו ואם יצא פטור אבל אסור ותניא אידך לא יצא ואם יצא חייב חטאת אמר רב יוסף לא קשיא הא ר"מ הא ר' יהודה א"ל אביי אימור דשמעת ליה לרבי מאיר במידי דלאו היינו אורחיה במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה דאי לא תימא הכי אלא *מעתה הדיוט שחקק קב בבקעת בשבת לר"מ הכי נמי דלא מחייב אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל שתי ראיות כאן בזב בעל ג' ראיות מ"ש זב בעל שתי ראיות דחייב דמיבעי ליה לבדיקה זב בעל ג' נמי מיבעי ליה לספירה לא נצרכא אלא לבו ביום והא מיבעי ליה כדי שלא יטנפו כליו א"ר זירא האי תנא הוא דאמר °כל אצולי טינוף לא קא חשיב דתנן *הכופה קערה על הכותל אם בשביל שתודח הקער' הריזה בכיותן אם בשביל שלא

רש"י

וכן בגנת · לקמיה מפרש לה : כרמלית · כגון בקעה דמדרבנן הוא דאסור להכניס ולהוציא : מהו · לעמוד ברה"י או ברה"ר ויושיט ראשו לכתחלה לתוכו וישתה : היא היא · כשם שאסרנו זו במשנתנו כך זו אסורה : היא גופה · אפי' יוציא הכלי מתוכה לרשות היחיד או מתוכה לרה"ר מדרבנן בעלמא הוא : ואנן ניקום ונגזור · הושטת ראשו אטו הוצאת כלי : אי נימא רה"י · כגון גבוה י' וקאמר דלא יעמוד ברה"ר וישתה לתוכה תנינא : ואי רה"ר · כגון אינה גבוה ג' : לענין מעשר · דשתיה על הגת ממש שלא עקרו משם להוליכו חוצה הויא שתיית עראי ופטור ממעשר כל זמן שלא ירד לבור שהוא גמר מלאכתו למעשר אבל להוליכו משם הוי קבע שאין בדעתו להחזיר המותר ואע"ג דלא נגמר מלאכתו למעשר אסור : בחמין · שמזגו בחמין טוב אינו ראוי להחזיר המותר שלא יחמיץ את היין מחמת החמין : מאי לאו דתחובה בבגדו · שאין דרך הוצאה בכך ואפי' הוציאה לרשות הרבים משחשכה שבות בעלמא הוא וקא גזור סמוך לחשכה אטו חשכה אלמא גזרינן לאיסור שבת גזירה לגזירה : כי תניא ההיא · בשבת עצמה דחדא גזירה היכא גזירה תחובה בבגדו אטו היכא דמפיק בידים : אומן · המוציא דרך אומנתו שהוא רגיל לצאת לפרקים כן בחול חייב דהשתא לדידיה ליכא אלא חדא גזירה דגזרינן סמוך לחשכה אטו חשכה : בקיסם שבאזנו · קיסם ארוך ושוה כעין סרגלא שמסרטטין בה ספרים שקורין ויר"א בלע"ז ובו משוין את הנסרים כדרך נגרים שלנו משוים בנטיית קו ולי נראה שכל השנויין כאן אינו אלא שנותנין אותו בני האומנות עליהן בצאתם לשוק כדי שיכירו מאיזו אומנות הוא וישכרוהו למלאכה : סורק · בגדים שקורין פילי"ש : במשיחה · הוא קושר הקולים שקורין קרדונ"ש וגם את הבגד תופר ומחבר בו ב' ראשין כשמותחו על יתדות האומנות לחובטו במקלות לזקוף את שערו : אירא · הוא צמר או צמר גפן שסותם בו פי הקנה לאחר שהניח בתוכו פקעיות הערב ומשייר בנקב מלא חוט להריג וזורקו לקנה והפקיע מתגלגל לתוכו ונלאת אינה יכולה שנסתם הנקב : דוגמא · מעט צמר צבוע אדום ומעט צבוע שחור וכן בכל מיני צבע שמראה בהם דוגמא לאחר כזה תרצו או כזה תרצו : כיס · שעושין לזב וקושרו לפי האמה לקבל בו את הזוב : הא רבי יהודה · דזו דרך הוצאתו בחול : במידי דלאו היינו אורחיה · כגון כל אלו השנוין למעלה אין דרך הוצאתו אלא ביד אפילו לאומן אלא בשעה שהוא רוצה להכריז לעצמו שהוא אומן אבל כיס לזב אין דרך הוצאתו אלא בכך מי שמעת ליה דפטור : דאי לא תימא הכי · דמודה ר"מ במי שכל דרכו בכך : הדיוט שחקק קב בבקעת · הואיל ואינו אומן ואין דרך חקיקה בכך הכי נמי דפטור לרבי מאיר א"כ לא מחייב ר' מאיר בשבת אלא אומנין אלא על כרחיך הואיל וכל דרך חקיקתו של זה בכך מיחייב והכא נמי הואיל וכל דרך הוצאה זו לזה בכך חייב : זב בעל שתי ראיות · חייב לפי שהכיס צריך לו לבדוק עצמו אם יראה עוד שלישית ויהיה זב גמור לקרבן וכיון דצריכה לו הויא ליה לדידיה דרך הוצאתו בכך : מיבעי ליה לספירה · דכתיב (ויקרא טו) וכי יטהר הזב וספר לו שבעת ימים ז' נקיים וצריך הוא לכיס לברר לו היום בנקיות שאילו יראה באחד מהן יסתור את הכל דבעינן רצופין דכתיב לטהרתו טהרה אחת לכולן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן : לבו ביום · באותו יום שבת ראה הראיה שלישית דשוב אינו צריך לכיס כל אותו היום שאין אותו יום ממנין הנקיים : לא חשיב · הלכך לאו דרך הוצאה היא לו : כפה קערה על הכותל · שיורדין גשמים עליו : הרי הוא בכי יותן · דאחשביניהו להנך משקין הראה בדעתו שצריך להן ואע"ג דלא ניחא ליה נפילה שנפלו על הפירות לאחר זמן הוי מוכשרין דתנן (מכשירין פ"א) כל משקה שתחלתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר : שלא

תוספות

דמחייב בשעת בליעה אלא אהוצאה מחייב נמי בשעת בליעה כדפרישית ורש"י תירץ בענין אחר בהמוצא תפילין (עירובין דף נט:) ובפ"ב דעירובין (דף כ: ושם) פירשתי ונראה דאע"ג *דהלכה כר"מ בגזרותיו בהא דאמר לא יעמוד ברה"ר ומטלטל ברה"י או איפכא לית הלכתא כוותיה אלא כרבנן דשרו כדמוכח בהמוצא תפילין (שם דף נה:) דאמר מתני ליה רבי חנינא בר שלמיא לחייא בר רב קמיה דרב לא יעמוד כו' א"ל שבקת רבנן ועבדת כר"מ :

אמר אביי מנא אמינא לה דגזרינן גזירה לגזירה °דוקא בהוצאה גזר אביי וכל הנהו דמייתי ראייה איירי בהוצאה אבל בעלמא לא גזר דהא בריש ביצה (דף ג.) פריך אביי למאן דגזר ביצה שנולדה בי"ט אטו פירות הנושרים היא גופה גזירה ואנן ניקום כו' :

אלא לאו כרמלית · ואע"ג °דאין כרמלית בכלים האי גת כיון דמחובר לקרקע לא שמיה כלי :

ואם יצא פטור אבל אסור דברי ר"מ · והא דתנן בפרק במה אשה (לקמן דף סב.) ואם יצאה אשה במחט הנקובה חייבת חטאת התם לגמרי דרך הוצאה בכך וכן גבי הא דאמר ר"מ התם (א) שכח והוציאה בפיו חייב התם נמי דרך להוציא המאכל בפה :

כל אצולי טינוף לא קא חשיב · אע"ג דהוי אורחי' בכך כיון דלא הוי אורחיה אלא משום אצולי טינוף לא חשבינן הוצאה כי אורחיה תדע דהא הכופה קערה בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן אע"ג דניחא ליה שנופלים המים ברחוק מן הכותל ע"י הקערה כיון דלא ניחא ליה אלא משום אצולי טינוף לא חשבינן ניחותא לגבי הכשר ה"נ לא חשיב הוצאה כי אורחיה ופריך התם לא ניחא ליה בהני משקין כלל הכא ניחא ליה בהאי כיס לקבולי בי' זיבה ובכה"ג שמקבל מים לאצולי טינוף חשוב משקה לרצון כדמוכח מסיפא וכי היכי דחשיב משקין המתקבלין אע"ג דלאצולי מטינוף (ב) משום דאחשביניהו קבלתן ה"כ חשיב כיס המקבל זיבה לאצולי מטינוף הוצאה כי אורחיה :

ושבתוכה

עין משפט נר מצוה

עח א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה ב סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנ סעיף א :

עט ב מיי' פ"ה מהל' מעשר הלכה טז :

פ ג מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנב סעיף ו :

פא ד ה מיי' שם הלכה כא וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שא סעיף יב :

פב ו מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף יג :

פג ז מיי' פי"ג מהל' טומאת אוכלין הל' ג :

רבינו חננאל

וכן בגנת: איבעיא להו מהו לעמוד בכרמלית [illegible]

(והברייתא דתניא במחט התחובה לו) בבגדו העמידה בשבת עצמה וגזירה שמא [illegible] גזירה היא והא דתניא בהדיא במחט התחובה לו בבגדו ע"ש עם חשיכה אוקמא [illegible] דרך אומנתו חייב כלומר החייט במחט התחובה לו בבגדו כאחד המוציאה בידו דלאו גזירה לגזירה היא : תני חדא לא יצא הזב בכיס שלו ואם יצא פטור אבל אסור ותניא אידך [illegible] קשיין אהדדי ופריק רב יוסף לא קשיא הא ר' מאיר הא ר' יהודה ונדחת זו גם פירק רב המנונא דהא דקתני פטור בזב בעל שלש ראיות והא דקתני חייב חטאת בזב בעל ב' [illegible] אחרת חייב קרבן דחינן דגם בבעל ג' ראיות בעי כיס שאם יספור ימים טהורים וראה אח"כ סותר כל הימים הטהורים וחוזר לחשוב מאותו היום ולהבא ז' ימים טהורים ואח"כ [illegible] ביום בשבת ולא ספר ימים טהורים עדיין ואין צריך כיס לספירה . ודחינן אם אין שם צורך הכיס לספירה צריך לו כדי שלא יטנפו כליו . ודחה רב זירא ואמר האי [illegible] אצולי מטינוף לא חשיב ליה מלאכת מחשבת וכי האי תנא דהכופה קערה על פי הכותל :

אמר אביי : ד"ה אלא לאו וכו' דאין כרמלית בכלים . כמו שפירש"י לעיל ח ע"א ד"ה

מסורת הש"ס

עירובין נט:

[ביצה ג. וש"נ]

עירובין שם מעשרות פ"ד מ"ד

[הך טעמא מפני שהוא מחזיר כו' איתא במשנה דמעשרות רק בעירובין]

תוספתא פ"א

[עי' מה שפירש בערוך ערך קב]

חולין עז. מכשירין פ"ד מ"ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם יצא וכו' ר' מאיר אם היתה שבת והוציאו בפיו : (ב) ד"ה כל וכו' אע"ג דלאצולי מטינוף כו' משום :

גליון הש"ס

גמ' כל אצולי טינוף וכו'. עי' [illegible]

רב נסים גאון

[illegible]